

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IX kadencja
Komisja do Spraw Petycji
BKSP.020.6.2022

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu Komisja do Spraw Petycji wnosi projekt ustawy:

- o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych.

Do reprezentowania stanowiska Komisji w pracach nad projektem ustawy została upoważniona poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka.

Przewodniczący Komisji
(-) Sławomir Jan Piechota

USTAWA

z dnia 2022 r.

o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych

Art. 1.

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2085) art. 6 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

"3. Postępowanie w sprawach o wpis lub zmianę wpisu spółdzielni socjalnej do Krajowego Rejestru Sądowego jest wolne od opłat sądowych oraz opłat za ogłoszenie wpisu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym."

Art. 2.

W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy do pism i wniosków podlegających opłacie wnoszonych po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy. stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 3.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Potrzeba i cel uchwalenia ustawy

Projektowana ustawa jest reakcją Komisji do Spraw Petycji Sejmu RP na petycję skierowaną do Sejmu RP Nr BKSP-145-169/20 przez p. Franciszka Skawińskiego – którą Komisja uznała za zasadną.

Celem ustawy jest zwolnienie spółdzielni socjalnych ze wszystkich opłat w postępowaniu o wpis lub zmianę wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym, podobnie jak to ma miejsce w przypadku stowarzyszeń (art. 17 ust. 3 ustawy z dnia 17 kwietnia 1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach).

2. Rzeczywisty stan w dziedzinie, która ma być unormowana oraz różnice pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych „Spółdzielnia socjalna nie uiszcza opłaty sądowej od wniosku o wpis tej spółdzielni do Krajowego Rejestru Sądowego, a także od wniosków o zmiany wpisu oraz nie uiszcza opłaty za ogłoszenie tych wpisów w Monitorze Sądowym i Gospodarczym”. Zwolnienie to zostało wprowadzone ze względu na specjalny charakter spółdzielni socjalnej i wskazaną przez ustawodawcę potrzebę zapewnienia dodatkowego wsparcia spółdzielniom tego rodzaju. Spółdzielnie socjalne mogą być bowiem zakładane jedynie przez określone kategorie osób zagrożone wykluczeniem i mogące mieć znaczne trudności z odnalezieniem się na rynku pracy, w tym osoby niepełnosprawne, usamodzielniane czy długotrwale bezrobotne.

Opisane zwolnienie obejmuje jednak wyłącznie opłatę od wniosku o wpis lub zmianę wpisu oraz ogłoszenia wpisu w Monitorze Sądowym i Gospodarczym. W postępowaniu o wpis lub zmianę wpisu może jednak powstać konieczność uiszczenia innych opłat, przykładowo od skargi na orzeczenie referendarza sądowego, zażalenia, apelacji czy skargi kasacyjnej. Projektowana ustawa zawiera więc rozszerzenie obecnego przepisu, co będzie zbieżne z rozwiązaniem zastosowanym wobec stowarzyszeń. W przypadku stowarzyszeń zwolnienie (art. 17 ust. 3 ustawy Prawo o stowarzyszeniach) dotyczy bowiem wszystkich opłat

sądowych, do których uiszczenia stowarzyszenie może być zobowiązane w toku omawianego postępowania.

Zaproponowane w projektowanej ustawie zwolnienie spółdzielni socjalnych ze wszystkich opłat sądowych wydaje się być również zgodne z intencją samego ustawodawcy. W uzasadnieniu projektu ustawy, stanowiącym druk nr 49 Sejmu V kadencji, nie odniesiono się wprost do powodów wprowadzenia zwolnienia, ale wskazano, iż „zwolnienie z opłat sądowych postępowania o wpis spółdzielni do Krajowego Rejestru Sądowego (...) [jest] pomocą publiczną udzielaną w ramach zasady de minimis”. Użyte w tym zdaniu sformułowanie wskazuje na fakt, że intencją ustawodawcy było zwolnienie spółdzielni socjalnych ze wszystkich opłat w postępowaniu o wpis, a nie jedynie z opłaty od wniosku o wpis. W dalszej części uzasadnienia znajduje się również fragment o treści „Rzeczywista liczba rejestrowanych spółdzielni socjalnych będzie wynosić ok. 20 w skali roku. A zatem, z tytułu zwolnienia z obowiązku uiszczania opłat sądowych w postępowaniu o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego nie wpłynie do budżetu kwota ok. 20 000 zł.” Fragment ten dodatkowo wskazuje na fakt, że ustawodawcy nie zależało na opłatach od wniosków o wpis i stwierdził, że zasadne jest zwolnienie spółdzielni socjalnych z tychże opłat.

3. Skutki projektowanej ustawy

Skutkiem projektowanej ustawy będzie poprawa warunków funkcjonowania spółdzielni socjalnych i zapewnienie, że konkretna regulacja prawna będzie zbieżna z wieloma innymi przepisami, mającymi na celu wspieranie tych podmiotów przez Państwo ze względu na duże społeczne znaczenie ich działalności.

Ustawa nie wywoła istotnych skutków gospodarczych. Projektowana ustawa wywołuje znikome skutki finansowe (zmniejszenie wydatków spółdzielni, a tym samym wpływów budżetu Państwa maksymalnie o kilkanaście tysięcy złotych rocznie), nie obciąża także budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Nie ma wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców oraz małych i średnich przedsiębiorców, o ile nie są oni spółdzielniami socjalnym. Jeśli są – wpływ ten jest bardzo mały, nieznaczący dla efektów prowadzonej działalności gospodarczej.

4. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Warszawa, 16 lutego 2022 r.

BAS-WAPEiM-308/22

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

L.dz. DS.1120...82...2022

Data wpływu 16.02.2022 r.

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej komisyjnego projektu ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2021 r. poz. 483, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Komisyjny projekt ustawy przewiduje nowelizację ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2085, ze zm.). Zmiana polega na zwolnieniu spółdzielni socjalnych ze wszystkich opłat w postępowaniu o wpis lub zmianę wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym. W obecnym stanie prawnym zwolnienie obejmuje jedynie część opłat.

Projekt zawiera przepis przejściowy. Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej: TfUE), z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w TfUE, wszelka pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, w zakresie w jakim wpływa na wymianę handlową.

Zgodnie z art. 108 ust. 3 TfUE Komisja jest informowana, w czasie odpowiednim do przedstawienia swoich uwag, o wszelkich planach przyznania lub zmiany pomocy. Jeżeli uzna, że plan nie jest zgodny z rynkiem wewnętrznym, wszczyna niezwłocznie procedurę wyjaśniającą. Państwo członkowskie nie może wprowadzić w życie projektowanych środków, dopóki procedura ta nie doprowadzi do wydania decyzji końcowej w trybie rozporządzenia Rady (UE)

2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej¹ (dalej: rozporządzenie 2015/1589). Rozporządzenie 2015/1589 określa w szczególności tryb informowania Komisji o planach przyznania pomocy, postępowanie wyjaśniające Komisji oraz konsekwencje braku poinformowania Komisji. Zgodnie z art. 16 w zw. z art. 1 lit. f rozporządzenia 2015/1589 pomoc niezgodna z prawem, czyli wprowadzona w życie z naruszeniem art. 108 ust. 3 TfUE, podlega zwrotowi wraz z odsetkami.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy *de minimis* (Dz. Urz. UE L) (dalej: rozporządzenie 1407/2013) stanowi, że pomoc, która spełnia wszystkie warunki w nim określone, w szczególności dotyczące wielkości i okresu, w którym jest udzielana, jest uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem i zwolniona z obowiązku notyfikacyjnego. Zgodnie z art. 3 ust. 2 rozporządzenia 1407/2013 całkowita kwota pomocy *de minimis* przyznanej przez państwo członkowskie jednemu przedsiębiorstwu nie może przekroczyć 200 000 euro w okresie trzech lat podatkowych.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt przewiduje zwolnienie spółdzielni socjalnych z opłat w postępowaniu o wpis lub zmianę wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Regulacje te należy poddać analizie pod kątem zgodności z art. 107 ust. 1 TfUE ustalającym reguły przyznawania pomocy przedsiębiorcom przez państwa członkowskie. W myśl orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej: TSUE) pomoc udzielona przez państwo członkowskie przedsiębiorcy jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, jeżeli spełnia cztery przesłanki: 1) pomoc została udzielona przez państwo członkowskie lub przy użyciu jego zasobów, 2) pomoc stanowi dla przedsiębiorstwa korzyść, 3) pomoc ma charakter selektywny, 4) pomoc grozi zakłóceniem lub zakłóca konkurencję oraz wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Przesłanki te muszą być spełnione kumulatywnie².

Ad 1) Projekt zmierza do zwolnienia spółdzielni socjalnych z opłat w postępowaniu o wpis lub zmianę wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Udzielana mocą projektowanej ustawy pomoc polega na rezygnacji przez państwo z poboru należnych opłat. Pierwsza z przesłanek uznania pomocy za niezgodną z rynkiem wewnętrznym, w rozumieniu art. 107 TfUE, jest więc spełniona. Wsparcie, o którym mowa w projekcie, jest udzielane przez państwo członkowskie.

¹ Dz. Urz. UE L 248 z 24.9.2015, s. 9.

² Wyrok TSUE z 24 lipca 2003 r. w sprawie C-280/00, *Altmark*, EU:C:2003:415; wyrok Sądu Pierwszej Instancji (dalej: SPI) z 22 lutego 2006 r. w sprawie T-34/02, *EURL Le Levant 001 i in. przeciwko Komisji*, EU:T:2006:59.

Ad 2) Zgodnie z orzecznictwem TSUE pojęcie przedsiębiorstwa jest rozumiane szeroko i obejmuje wszystkie podmioty uczestniczące w działalności gospodarczej (rozumianej jako oferowanie towarów lub usług na rynku wewnętrznym³), niezależnie od ich formy organizacyjnej i prawnej oraz źródeł finansowania⁴.

Przewidziane w projekcie wsparcie dotyczy przedsiębiorców: spółdzielnie socjalne mogą prowadzić działalność gospodarczą (zob. art. 2 ust. 2 zmienianej ustawy). Bez wątplenia ustanawiane mocą projektowanej ustawy zwolnienia są dla spółdzielni korzystne. Druga z przesłanek uznania pomocy za niezgodną z rynkiem wewnętrznym, w rozumieniu art. 107 TfUE, jest więc również spełniona.

Ad 3) W myśl orzecznictwa TSUE pomoc udzielana przedsiębiorstwom przez państwo ma charakter selektywny, jeżeli sprzyja „niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów” w porównaniu z innymi, które znajdują się w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej. Nie stanowią natomiast pomocy korzyści stosowane bez rozróżnienia do wszystkich podmiotów⁵.

Z przepisów projektowanej ustawy wynika, że wsparcie dotyczyć będzie wyłącznie spółdzielni socjalnych. Ustanawiana pomoc ma zatem charakter selektywny.

Ad 4) W odniesieniu do przesłanki groźby zakłócenia lub zakłócenia konkurencji i wpływu na wymianę handlową między państwami członkowskimi przyjmuje się w orzecznictwie TSUE, że dla jej zaistnienia nie jest konieczne wykazanie faktycznego wpływu pomocy na wymianę handlową między państwami członkowskimi i rzeczywistego zakłócenia konkurencji. Wystarczające jest wykazanie jedynie potencjalnego wpływu pomocy na tę wymianę handlową i zakłócenie konkurencji⁶. Nie jest również konieczne, by przedsiębiorstwa korzystające z udzielanej pomocy uczestniczyły w wewnątrzunijnej wymianie handlowej. Przyznane im korzyści mogą bowiem utrudniać wejście na rynek wewnętrzny danego państwa przedsiębiorcom z innych państw członkowskich lub też wejście na rynek innego państwa. Przyjmuje się, że nawet pomoc o stosunkowo niewielkim zakresie może zostać uznana za wpływającą na wymianę handlową między państwami członkowskimi, jeżeli w sektorze, w którym działają przedsiębiorstwa korzystające z niej, istnieje silna konkurencja.

³ Wyrok TSUE z 18 czerwca 1998 r. w sprawie C-35/96, *Komisja p. Republice Włoskiej*, EU:C:1998:303, pkt 36.

⁴ Wyrok TSUE z 23 kwietnia 1991 r. w sprawie C-41/90, *Höfner i Elser*, EU:C:1991:161, pkt 21.

⁵ Wyrok TSUE z 15 listopada 2011 r. w sprawach połączonych C-106/09 P i C-107/09, *Komisja (C-106/09 P) i Królestwo Hiszpanii (C-107/09 P) p. Government of Gibraltar i Zjednoczonemu Królestwu Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej*, EU:C:2011:732, pkt 73-75.

⁶ Wyrok SPI z 4 września 2009 r. w sprawie T-211/05, *Republika Włoska p. Komisji*, EU:T:2009:304, pkt 152 potwierdzony wyrokiem TSUE z 24 listopada 2011 r. w sprawie C-458/09 P, *Republika Włoska p. Komisji*, EU:C:2011:769.

W świetle przytoczonego orzecznictwa TSUE należy uznać, że istnieje prawdopodobieństwo spełnienia tej przesłanki, gdyż ustalone zwolnienia oraz dotacje mogą zakłócać lub grozić zakłóceniom konkurencji oraz wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

O tym, że wsparcie polegające na zwolnieniu z opłat w postępowaniu o wpis lub zmianę wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym przesądza sama nowelizowana ustawa. W art. 15 ust. 3, który nie jest zmieniany przez opiniowany projekt, ustawa stanowi, że wsparcie, o którym mowa w jej art. 6 ust. 3 jest udzielane jako pomoc de minimis zgodnie z rozporządzeniem 1407/2013.

Należy zatem uznać, że projekt ustawy przewiduje udzielanie pomocy publicznej, ale pomoc ta jest zgodna z rynkiem wewnętrznym i zwolniona z obowiązku notyfikacji Komisji Europejskiej w rozumieniu art. 108 ust. 3 TfUE.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Autor:

Bartosz Pawłowski

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor

Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. SP- WP. 010. 40. 7. 2022

Data wpływu 16.02.2022

BIURO ANALIZ SEJMOWYCH
KANCELARII SEJMU

Warszawa, 16 lutego 2022 r.

BAS-WAPEiM-309/22

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KB

L.dz. DS. 1120. 82. 2022 (2)

Data wpływu 16.02.2022

Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Komisyjny projekt ustawy przewiduje nowelizację ustawy z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2085, ze zm.). Zmiana polega na zwolnieniu spółdzielni socjalnych ze wszystkich opłat w postępowaniu o wpis lub zmianę wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym. W obecnym stanie prawnym zwolnienie obejmuje jedynie część opłat.

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

Komisyjny projekt ustawy o zmianie ustawy o spółdzielniach socjalnych nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Bartosz Pawłowski

ekspert ds. legislacji

w Biurze Analiz Sejmowych

Akceptował:

Dyrektor

Biura Analiz Sejmowych

Sobolewski

Przemysław Sobolewski